

แนะตั้ง 'ศาลสิ่งแวดล้อม' แก้ปัญหาขัดแย้ง

กระทรวงทรัพยากรฯ เตรียมนำร่องใช้สันติวิธี ต้นโครงการรัฐ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยอมรับหาทางออกการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เน้นใช้สันติวิธี หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า เตรียมนำร่องกระบวนการไกล่เกลี่ย "โครงการจัดการน้ำแม่ปิง" เสนอตั้ง "ศาลสิ่งแวดล้อม" เพื่อพิจารณาคดีเฉพาะทาง จัดผู้พิพากษาสมทบ ตามรอยศาลทรัพย์สินทางปัญญา

นายชาติร์ ช่วยประสิทธิ์ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ให้สัมภาษณ์หลังการประชุมคณะกรรมการป้องกันและไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทด้านทรัพยากรธรรมชาติโดยสันติวิธี ว่า สืบเนื่องจากนโยบายการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 187/2546 ในส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดูแลปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมา มีปัญหา

ค่อนข้างมากในเรื่องความขัดแย้งโดยเฉพาะกรณีโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ จึงได้จัดประชุมเพื่อร่างกระบวนการไกล่เกลี่ยขึ้น เพื่อระงับความขัดแย้งที่อาจจะนำไปสู่ความรุนแรงที่อาจจะกลายเป็นมีอบ หรือการชุมนุมเพื่อสร้างความเข้าใจก่อนการชุมนุม

"กระบวนการไกล่เกลี่ย เป็นเรื่องที่ทำเป็นในกรณีที่มีความขัดแย้ง โดยจำเป็นจะต้องมีคนกลางที่เข้ามาช่วยในกระบวนการดังกล่าว อาจประกอบด้วย คนของทั้งภาครัฐ เอกชน และชาวบ้าน ซึ่งในเบื้องต้นกระบวนการคงจะเริ่มจากการฝึกอบรมบุคลากรของภาครัฐ ให้มีความรู้ในเรื่องการสร้างสันติวิธีในการเจรจา ก่อน

ซึ่งโครงการนำร่องที่จะนำเอากระบวนการนี้ไปใช้ คือ โครงการจัดการน้ำแม่ปิง ซึ่งมีความขัดแย้งในเรื่องการจัดการน้ำ นอกจากนี้ จะพิจารณาโครงการขนาดเล็กที่มีความขัดแย้ง

มาเป็นโครงการนำร่องในการทดลองกลไกกระบวนการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่สร้างขึ้น" นายชาติร์ กล่าว

นายชาติร์กล่าวด้วยว่า โครงการนี้อยู่ระหว่างร่างแผนดำเนินการ โดย ทส.จะเป็นเจ้าภาพในการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางจิตวิทยาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นผ่านทางศูนย์รับร้องเรียนกรณีข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเสนอว่า นอกจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว ในอนาคตประเทศไทยควรมีการจัดตั้งศาลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมา พิพากษากรณีคดีความด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจมีข้อพิพาทเกินกว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งจะสามารถจัดการ โดยอาจจะต้องมีการจัดตั้งผู้พิพากษาสมทบ ที่มีความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณาคดีเช่นเดียวกับศาลทรัพย์สินทางปัญญา

ด้าน ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ ผู้อำนวยการ

ศูนย์สันติวิธีและธรรมภิบาล สถาบันพระปกเกล้าฯ กล่าวว่า กระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องจำเป็น แต่เบื้องต้นคนของภาครัฐจะต้องปรับทัศนคติว่า กระบวนการดังกล่าวไม่ใช่ "การเกลี้ยกล่อม" เพื่อให้สามารถก่อสร้างโครงการได้ และในส่วน of ชาวบ้านเอง ก็ต้องยอมรับกระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ใช่เพื่อการยุติการก่อสร้างโครงการแต่เป็นการทำความเข้าใจร่วมกัน

"ผู้มีอำนาจในบ้านเมืองต้องทำความเข้าใจปัญหาความขัดแย้ง ก่อนที่จะมีกระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ใช่ตัวผู้มีอำนาจตั้งเป้าหมายเอาไว้แล้วว่าจะต้องผลักดันโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการลดความขัดแย้งไม่ประสบความสำเร็จ" ศ.นพ.วันชัย กล่าว

ศ.นพ.วันชัย กล่าวว่า กรณีการตั้งศาลสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเรื่องปลายทางซึ่งอาจจะจำเป็นจะต้องมี แต่ควรเน้นที่กระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยมากกว่าที่จะให้เรื่องความขัดแย้งทั้งหมดไปสิ้นสุดที่กระบวนการศาล